

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
131/21. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2021. július 15

A C-742/19. sz. ügyben hozott ítélet
Ministrstvo za obrambo

A Bíróság pontosítja azokat az eseteket, amelyekben a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló irányelv nem alkalmazandó a katonák által végzett tevékenységekre

Ezen irányelvvel nem ellentétes, hogy arra az ügyeleti időszakokra, amelynek során egy katonának a számára kijelölt laktanyában kell maradnia, de ott nem végez tényleges munkát, eltérő díjazás jár, mint arra az ügyeleti időszakokra, amelynek során tényleges munkát végez

2014 februárjától 2015 júliusáig B. K., mint a szlovén hadsereg tiszthelyettese, havi hétnapos folyamatos „ügyeleti szolgálatot” teljesített. E szolgálat során, amely magában foglalt mind olyan időszakokat, amelyek során B. K.-nak tényleges felügyeleti tevékenységet kellett végeznie, mind olyan időszakokat, amelyek alatt csak folyamatosan felettesei rendelkezésére kellett állnia, B. K.-nak elérhetőnek kellett lennie, és folyamatosan jelen kellett lennie a számára kijelölt laktanyában.

Tekintettel arra, hogy a honvédelmi minisztérium ezen „ügyeleti szolgálat” minden egyes napjára csak nyolc órát tekintett munkaidőnek, kifizette B. K. részére az ezen óráknak megfelelő rendes illetményt, és a többi órára kizárólag az alapilletmény 20%-ának megfelelő összegű készenléti szolgálat után járó juttatást folyósított a számára.

A B. K. által benyújtott, arra irányuló keresetet, hogy túlszolgálat címén fizessék meg a számára azokat az órákat, amelyek során az „ügyeleti szolgálat” folyamán nem végzett tényleges tevékenységet munkáltatója számára, de köteles volt folyamatosan a felettesei rendelkezésére állni, a bíróság első- és másodfokon elutasította.

E körülmények között határozott úgy a felülvizsgálati kérelem tárgyában eljáró Vrhovno sodišče (legfelsőbb bíróság, Szlovénia), hogy kérdést intéz a Bírósághoz a 2003/88 irányelvnek¹ – amely minimumkövetelményeket határoz meg többek között a munkaidő tartamát illetően – a katonák által békeidőben végzett ügyeleti tevékenységre való alkalmazhatóságára és adott esetben arra vonatkozóan, hogy azt az ügyeleti időszakot, amelynek során a katonának a számára kijelölt laktanyában kell maradnia, de ott nem végez tényleges munkát, az ezen irányelv 2. cikkének értelmében vett munkaidőnek kell-e tekinteni az e katonát ezen időszakra megillető illetmény meghatározása szempontjából.

A Bíróság álláspontja

Nagytanácsban hozott ítéletében a Bíróság először is pontosítja azokat az eseteket, amelyekben egy katona által végzett ügyeleti tevékenység nem tartozik a 2003/88 irányelv hatálya alá.

Ennek érdekében a Bíróság mindenekelőtt megállapítja, hogy az EUSZ 4. cikk (2) bekezdése, amely előírja, hogy a nemzeti biztonság az egyes tagállamok kizárólagos felelőssége alá tartozik,²

¹ A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2003. L 299., 9. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 381. o.; helyesbítés: HL 2020. L 92., 22. o.).

² Ugyanezen rendelkezés értelmében az Unió tiszteletben tartja az alapvető állami funkciókat, köztük az állam területi integritásának biztosítását, a közrend fenntartását és a nemzeti biztonság védelmét.

nem jár azzal a hatással, hogy kizárja a katonák munkaidejének megszervezését az uniós jog hatálya alól.

E tekintetben a Bíróság rámutat, hogy a tagállamok fegyveres erőinek fő feladatai, úgymint a területi integritás megőrzése és a nemzeti biztonság védelme, kifejezetten szerepelnek azon alapvető állami funkciók sorában, amelyeket az Uniónak tiszteletben kell tartania. A Bíróság kifejti, hogy ebből azonban nem következik az, hogy a tagállamoknak a fegyveres erők szervezésére vonatkozó határozatai nem tartoznak az uniós jog hatálya alá, különösen akkor, ha a munkaidő-szervezésre vonatkozó harmonizált szabályokról van szó.

Noha az alapvető állami funkciók Unió általi tiszteletben tartása tehát nem jelenti azt, hogy a katonák munkaidejének megszervezését teljes egészében ki kellene vonni az uniós jog hatálya alól, az EUSZ 4. cikk (2) bekezdése megköveteli, hogy az e munkaidő-szervezésre vonatkozó uniós jogi szabályok katonákra történő alkalmazása ne akadályozza ezen alapvető funkciók megfelelő ellátását. Az uniós jognak tehát figyelembe kell vennie azokat a sajátosságokat, amelyekkel az egyes tagállamok fegyveres erők működését felruhazzák, és amelyek többek között a tagállam különleges nemzetközi felelősségvállalásaiból, vagy azon konfliktusokból, illetve fenyegetésekből erednek, amelyekkel szembesül, vagy pedig azon geopolitikai környezetből, amelynek az adott állam részét képezi.

Ezt követően, a 2003/88 irányelv személyi hatályát illetően, a Bíróság emlékeztet arra, hogy a „munkavállaló” fogalmát a munkaviszony alapvető jellemzőjével, vagyis azzal a körülménnyel összefüggésben határozták meg, hogy valamely személy más javára és irányítása alatt díjazás ellenében szolgáltatást nyújt. Mivel az érintett időszakban B. K. esetében ez állt fenn, az említett irányelvet alkalmazni kell a helyzetére.

Végül, ami a 2003/88 irányelvnek a 89/391 irányelv³ 2. cikkére utalással meghatározott tárgyi hatályát illeti, a Bíróság emlékeztet arra, hogy az irányelvet „minden köz- és magán-tevékenységi ágazatra” alkalmazni kell,⁴ kivéve ha az egyes különleges közszolgálati tevékenységekre – különösen a fegyveres erőkre – jellemző sajátosságok szükségszerűen ellentétben állnak vele.⁵

E tekintetben a Bíróság kiemeli, hogy a 89/391 irányelv 2. cikke nem értelmezhető úgy, hogy a tagállamok fegyveres erőinek tagjai együttesen és folyamatosan ki vannak zárva a 2003/88 irányelv hatálya alól. E kizárás ugyanis nem egyes közszolgálati ágazatokat érint általánosságban, csak ezen ágazatok bizonyos kategóriáit, azok különleges jellege folytán. Ami konkrétan a katonák által végzett tevékenységeket illeti, a Bíróság többek között megállapítja, hogy az adminisztratív, karbantartási, javítási, egészségügyi, illetve a rendfenntartáshoz vagy a bűnüldözéshez kapcsolódó tevékenységek önmagukban nem mutatnak olyan sajátosságokat, amelyek ellentétben állnak minden, a 2003/88 irányelv által előírt követelményeket tiszteletben tartó munkaidő-tervezéssel, legalábbis mindaddig, amíg e tevékenységeket nem katonai művelet keretében végzik, ideértve e művelet közvetlen előkészítését is.

Ezzel szemben a Bíróság úgy ítéli meg, hogy az említett irányelv nem alkalmazandó a katonai tevékenységekre, köztük az általuk végzett ügyeleti tevékenységekre, amennyiben azokra e katonák alapképzése, műveleti gyakorlat vagy a fegyveres erők katonai bevetésével járó művelet keretében kerül sor, függetlenül attól, hogy azokat állandó vagy alkalmi jelleggel, az érintett tagállam határain belül vagy azokon kívül folytatják-e. Egyébiránt a 2003/88 irányelv ugyanúgy nem alkalmazható azokra a katonai tevékenységekre, amelyek olyannyira sajátosak, hogy nem tesznek lehetővé az említett irányelv követelményeinek tiszteletben tartását biztosító munkaerő-rotációs rendszert. Ugyanez vonatkozik arra az esetre is, ha úgy tűnik, hogy e tevékenységet olyan rendkívüli események keretében végzik, amelyek súlya és terjedelme a közösség életének, egészségének és biztonságának védelméhez elengedhetetlen intézkedések elfogadását teszi szükségessé, és amelyek megfelelő végrehajtását veszélyeztetné, ha az említett

³ A munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló, 1989. június 12-i 89/391/EGK tanácsi irányelv (HL 1989. L 183., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 349. o.).

⁴ A 89/391 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése.

⁵ A 89/391 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének első albekezdése.

irányelvben foglalt valamennyi szabályt tiszteletben kellene tartani, vagy ha az említett irányelvnek az ilyen tevékenység tekintetében történő alkalmazására, mivel az az érintett hatóságokat rotációs vagy munkaidő-tervezési rendszer bevezetésére kötelezné, csak a tulajdonképpeni katonai műveletek megfelelő teljesítésének rovására kerülhetne sor. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, hogy a B. K. által ellátott ügyeleti tevékenység ezen esetek valamelyike alá tartozik-e. Amennyiben nem, e tevékenységet úgy kell tekinteni, mint amely a 2003/88 irányelv hatálya alá tartozik.

Másodszor a Bíróság rámutat arra, hogy még azt feltételezve is, hogy a 2003/88 irányelvet alkalmazni kell a jelen ügyben, a katona számára előírt olyan ügyeleti időszakot, amely a munkahelyén való folyamatos jelenlétet tesz szükségessé, munkaidőnek kell tekinteni, amennyiben e munkavégzési hely nem esik egybe lakóhelyével. Mindazonáltal, mivel a munkavállalóknak az általuk ellátott ügyeleti időszakok alapján történő díjazásának módja a nemzeti jog, nem pedig a 2003/88 irányelv hatálya alá tartozik, ezen irányelvvvel nem ellentétes az, hogy ha arra az ügyeleti időszakra, amelynek során egy katonának a számára kijelölt laktanyában kell maradnia, de ott nem végez tényleges munkát, eltérő díjazás jár, mint arra az ügyeleti időszakra, amelynek során tényleges munkát végez.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499